

Către: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
Direcția Generală Management Mecanism de Redresare și Reziliență

În atenția: Domnului Marcel-Ioan Boloș, Ministrul Investițiilor și Proiectelor Europene
Doamnei Carmen Moraru, Secretar de Stat, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
Domnului Laurențiu Crîmu, Director General, Direcția Generală Management Mecanism de Redresare și Reziliență, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Spre știința: Domnului Kelemen Attila, Secretar de Stat, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Subiect: Propuneri de investiții noi pentru modificarea Planului Național de Redresare și Reziliență 2020 – 2026

Domnule Ministru Marcel-Ioan Boloș,
Doamnă Secretar de Stat Carmen Moraru,
Domnule Director General Laurențiu Crîmu,
Domnule Secretar de Stat Kelemen Attila,

Referitor la propunerea de modificare a Planului Național de Redresare și Reziliență 2020 – 2026, Asociația WWF-România dorește să vă aducă la cunoștință următoarele propuneri:

1. Având în vedere că este foarte probabil ca fondurile alocate de România pentru **Investiția I1** (fonduri nerambursabile) să nu poată fi absorbite integral până în 2026, considerăm că este necesară o revizuire a **Campaniei Naționale de Împădurire și Reîmpădurire**, pentru a include **noi investiții complementare în acod cu prioritățile de țară**:
 - **Conservarea pădurilor din afara Fondului Forestier Național** – este vorba despre aproximativ 500.000 ha de păduri din afara fondului forestier național și alte 2 milioane ha de terenuri cu destinație agrosilvică. Fondurile sunt esențiale pentru acoperirea costurilor legate de cartografierea și inventarierea acestor terenuri, stabilirea unui set de norme agro-silvice, elaborarea planurilor de management specifice utilizării agrosilvice și, după caz, împăduriri pentru „înnobilarea” compozițiilor naturale, lucrări de îngrijire, precum și compensarea proprietarilor pentru dezavantajele economice rezultate din asumarea unui regim de folosință agrosilvic. Aceste măsuri au un impact semnificativ în domeniul agriculturii și silviculturii, întrucât:
 - (a) vor facilita implementarea cerințelor Regulamentului UE 115/2023 (EUDR) privind punerea pe piața Uniunii și exportul din Uniune al anumitor produse de bază și produse asociate cu defrișările și degradarea pădurilor, precum și abrogarea Regulamentului (UE) nr. 995/2010;
 - (b) vor susține aplicarea Regulamentului (UE) 2024/1991 (NRL) privind restaurarea naturii și modificarea Regulamentului (UE) 2022/869.

- **Consolidarea infrastructurii necesare pentru combaterea exploatărilor ilegale și creșterea gradului de aplicare a tehnologiilor prietenoase cu mediul:**

- Realizarea platformei informatice „Sistemul informațional integrat pentru păduri”, instituită prin noul Cod Silvic recent aprobat (Jalon PNRR, Tranșa III);
- Dezvoltarea aplicației digitale „Ampronta digitală a transporturilor de lemn”, care să permită determinarea rapidă a cantităților/volumelor de lemn transportate, odată cu generarea automată a „sigiliului electronic” al materialelor lemnoase. Aceasta va asigura creșterea transparenței și a capacității instituționale pentru realizarea planurilor de control (conform SNP 30 – Jalon PNRR);
- Combaterea neconformităților sistemice în exploatarea lemnului legate de protecția apelor, solurilor și vegetației, prin dezvoltarea unei infrastructuri și logistici forestiere prietenoase cu mediul. Aceasta va contribui la atenuarea impactului asupra valorilor de mediu și la trecerea de la valorificarea masei lemnoase ca lemn pe picior („**stumpage sales system**”) la lemn fasonat (conform țințelor SNP 30 & NCS – Jalon PNRR), pentru a pune bazele principiului utilizării lemnului în cascadă și ale unei bioeconomii forestiere sustenabile.

Planificarea acestor investiții trebuie să asigure conformitate cu principiul de „a nu prejudicia în mod semnificativ” mediul. Atragem atenția că densitatea rețelei de drumuri forestiere și căi de acces conforme este mult subdimensionată în România (cel mai probabil, cea mai scăzută din Europa), ceea ce face ca, în mod legal, buștenii să fie extrași prin târâre sau semitârâre pe distanțe foarte mari (aproximativ 3 milioane m³ pe distanțe de peste 1,5 km, 2 milioane m³ între 1–1,5 km, și circa 5 milioane m³ între 500 m și 1 km – Balanta Lemnului din Romania). Apoi, în lipsa platformelor primare amenajate, masa lemnoasă exploatată ajunge să fie depozitată și manipulată de-a lungul drumurilor și văilor. Acest lucru are un impact negativ major asupra resurselor de sol, calității apelor, semințișului și arborilor rămași în pădure, dar și asupra calității lemnului efectiv recoltat. Toate aceste neajunsuri conduc, în timp, la o scădere a rezistenței și rezilienței pădurilor și la creșterea emisiilor de dioxid de carbon (emisii generate inclusiv de consumul ridicat de combustibili). Infrastructura forestieră prietenoasă cu mediul presupune și logistica pentru linii de funicular, construcția de platforme primare și depozite amenajate, care să permită stocarea, manipularea și sortarea lemnului în condiții optime de mediu și eficiență economică. De asemenea, în lipsa unei rețele de acces adecvate, este absolut imposibilă extinderea tratamentelor intensive de tip grădinărit sau jardinatorii, care să creeze o structură plurienă a arboretelor, acolo unde aceste tratamente sunt justificate pentru eficientizarea rolului de protecție al pădurii.

- **Asigurarea plăților compensatorii pentru proprietarii privați ai pădurilor desemnate ca zone cu protecție strictă**, conform Investiției PNRR I 3.2 – Identificarea zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale terestre și marine, în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030. Plățile ar trebui să acopere compensarea pentru perioada 2025–2027, până la intrarea în vigoare a noului exercițiu financiar al UE (2027–2034), sau să fie acordate sub formă de plăți unice definitive.

Scopul final este de a evita pierderea fondurilor nerambursabile alocate României prin Investiția I1 din PNRR și de a susține noi investiții, care să abordeze principalele provocări legate de combaterea exploatărilor ilegale, conservarea valorilor de mediu și creșterea fondului forestier național – în acord cu noile țințe asumate de Guvern în urma unui proces participativ, prin Strategia Națională pentru Păduri 2030, strategie elaborată în cadrul actualului PNRR.

2. Preluarea și extinderea la nivel național a **Programului privind acordarea de sprijin în vederea achiziționării de aparate pentru încălzirea locuințelor, pentru localitățile din zona montană.**

- Dorim însă să subliniem în mod deosebit importanța extinderii acestui sprijin și către zonele rurale și semi-rurale din afara zonei montane, astfel programul să vizeze **gospodăriile vulnerabile la nivel național**, iar Indicatorul de performanță și eficiență a programului să reprezinte numărul de **gospodării vulnerabile** care beneficiază de înlocuirea unei sobe ineficiente cu un aparat de încălzire cu eficiență ridicată.
- Mai mult, considerăm important a **se elimina contribuția proprie**, finanțarea să se acorde în procent de 100% din valoarea cheltuielilor eligibile.

3. Un alt punct de vedere pe care vi-l aducem în atenție este referitor la modificarea Planului Național de Redresare și Reziliență 2020 – 2026 pentru ajustarea unor ținte și jaloane, transmisă în data de 8 septembrie 2023 Comisiei Europene de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, în calitate de coordonator național, și în special referitor la **modificarea Țintei 36, Pilonul “Tranziția Verde”, Componenta C2 Păduri și protecția biodiversității, Investiția I4 - Investiții integrate de reconstrucție ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă**, asupra căreia dorim să revenim.

- Această modificare a adus o reducere masivă a suprafeței care trebuie restaurată, de la mai mult de 1700 ha la doar 465 ha, ceea ce reprezintă o reducere semnificativă de peste 72% din totalul habitatelor ripariene a căror conectivitate ar fi trebuit să fie restabilită până în 2026, dar și o reducere de peste 58% a sprijinului financiar rambursabil pentru Subinvestiția I4.1, respectiv cu 87,4 milioane RON mai puțin față de bugetul inițial de 150 milioane RON.
- Având în vedere relevanța deosebită a Țintei 36 și a Subinvestiției C2 I4.1 aferente, **reiterăm importanța reconsiderării acestei decizii și solicităm entităților responsabile să mențină Ținta 36 la nivelul inițial de ambiție prin reintroducerea suprafețelor eliminate aflate de-a lungul Dunării - Cetate, Salcia, Ciuperceni - sau în alte zone (Măxineni)**, unde au fost realizați pași importanți încă din anul 2012, începând cu discuțiile cu factorii interesați locali și agențiile naționale implicate care și-au exprimat susținerea, chiar până în acest moment, și dorința de a avea aceste proiecte. În toate cazurile au fost discutate soluțiile între ANAR, ANPA și ex-ANANP **ajungându-se la un consens pe aceste zone** (zona Bistreț a fost cea unde nu s-a ajuns la consens), iar **soluțiile tehnice pentru refacerea suprafețelor de teren ne-utilizate pentru acvacultură, care se află în situri Natura 2000 sunt facil de implementat**. Fără să fie inclus Bistrețul, aceste zone ar putea fi implementate dacă autoritățile împreună cu WWF România reiau discuțiile și planificările. În ce privește procesul, până la finalul anului ar trebui să se re-împropăteze acordul dintre autorități și să se obțină autorizațiile, urmând în 2026 să se realizeze implementarea lucrărilor. Suma estimată pentru implementare este estimată la valoarea de 80 milioane Euro. Estimarea a fost realizată de către autoritățile menționate.

De asemenea, dorim să atragem atenția asupra unei investiții facil de implementat în orizontul de timp 2026 și anume **reconstrucția ecologică de la Chilia cu o suprafață de 277 ha**, care la acest moment nu este inclusă în PNRR. Menționăm că a fost pregătit studiul de fezabilitate cu estimarea bugetară și toate soluțiile au fost discutate și agreeate anul trecut cu oamenii din comunitate (într-o dezbatere publică în comunitate) și toate autoritățile relevante. Terenul se află în administrarea Consiliului Local care dorește realizarea proiectului, în baza acestuia să aducă noi investiții în zonă. Autoritățile care trebuie implicate sunt: Primăria Chilia Veche, ARBDD, CJ, WWF România, Asociația Împreună pentru Chilia, Coca Cola (fiind cei care au asigurat finanțarea pentru realizarea studiului

de fezabilitate). Preconizăm că până la finalul anului 2025 se pot obține autorizațiile, iar în 2026 să se realizeze lucrările agreate (care nu au un grad ridicat de complexitate). Suma pentru implementare este estimată la valoarea de 6 milioane Euro.

Considerăm important să menționăm că utilizarea acestor fonduri în sprijinul refacerii conectivității habitatelor ripariene ar putea fi un model european demonstrând că prin abordări integrate și angajamentul ferm pentru refacerea conectivității, pot fi obținute beneficii multiple, inclusiv pentru diminuarea riscurilor la inundații și dezvoltarea socio-economică în zona proiectelor.

Echipa WWF România este pregătită să contribuie la dezvoltarea și susținerea propunerilor de mai sus în vederea îndeplinirii obiectivelor ambițioase stabilite prin PNRR.

În încheiere, dorim să vă mulțumim pentru deschiderea de a lua în considerare punctele noastre de vedere prezentate în acest document. Vă asigurăm încă o dată de tot sprijinul nostru în identificarea celor mai potrivite soluții.